

Professor i stormkast

ENNING: Professor Hans Fredrik Dahl opplever stormen rundt seg som en stor påkjønning, men han angrer ikke. (Foto: NTB)

Av Marit C. Anderssen

OSLO: Hans Fredrik Dahl får ikke nyte roen på slektsgården Larsbråten i Høland nå om dagen. Han høster storm fordi han i Dagbladet beskrev den pro-nazistiske britiske historikeren David Irving som en fremragende kildekritiker.

Professor Dahl skrev en rosende artikkel i fjor om Irving og hans biografi om Goebbels. Historiker Odd-Bjørn Fure kritiserer Dahl for «uetterrettelige» artikler om Irving. David Irving hevder at gasskamrene i Auschwitz aldri har eksistert.

Professor Hans Fredrik Dahl mener at debatten rundt ham er blitt kollasalt følelsesfylt, og at den skyldes hans dobbeltrolle som historiker og journalist. Men han angrer ikke.

Ustadig type

- Har du møtt David Irving selv?

- Nei, aldri. Han står ikke sentralt i mine bøker, og jeg har bare brukt ham som bakgrunnsstoff. Men han er en av flere som har en viss verdi for studier av nazipropagandaen.

- Hvorfor er det viktig for deg å bruke en historiker som David Irving?

- Mitt utgangspunkt i denne debatten er at jeg som historiker har hatt nytte av Irvings bøker, og det er fordi jeg har bestemt meg for et spesielt felt, nemlig nasjonalsosialismens propaganda. I den sammenheng er Irving forholdsvis sentral.

- Problemet med Irving er hans andre rolle, som foredragsholder og på pressekonferanser, hvor han legger fram nye dokumenter. Disse har ofte ført til at han har forandret mening. Kort sagt: den offentlige figur David Irving er en ustadig type, og i de senere år har han lagt seg på det uhyre kontroversielle standpunkt at jødene som døde i Auschwitz ikke døde i gasskamrene, men på annen måte. Han mener forøvrig at dødstallene for jødene ligger på mellom én og fire millioner.

God Goebbels-bok

- Men dette er ting Irving sier offentlig, han har ikke sagt det i sine bøker. Så da er spørsmålet for meg som historiker: hvem skal jeg ha tillit til, forfatteren av de store og velokumenterte bøkene, eller han som holder pressekonferanser. Jeg holder meg da til hans bøker, men jeg skjønner inderlig godt at Irvings standpunkter vekker stor forargelse.

- Mange mener at når en mann sier såne ting, så må hans bøker være dårlige. Det er jeg faktisk ikke enig i, og historien er full av eksempler på at forfattere som har hevdet underlige meninger likevel har skrevet gode bøker. Dette er svært vanlig både i skjønnlitteraturen og i faglitteraturen. Verket er godt, selv om opphavspersonen kan være uspiselig.

- Kan ikke-historikere lese Irvings biografi om

Goebbels uten å bli manipulert av brune holdninger?

- Ja, jeg mener det er en seriøs fagbok som alle kan lese med utbytte, og de ville bli sjokkert over Josefs Goebbels antisemittisme.

En påkjønning

- Dagbladet, hvor du har vært kulturredaktør, har liten forståelse for at du gir Irving en så sentral plass. Plager det deg?

- Ja, hele denne stormen plager meg, selvfølgelig. Den er en påkjønning, det kan jeg særlig innrømme. Og jeg ser jo at stormen er selvforskyldt. Jeg tror det skyldes at jeg opptrer i to roller, som journalist i avisen og som historiker og forfatter.

- Når jeg skriver i avisen så venter folk at jeg skal skrive om Irvings offentlige virke. Men det jeg opprikkelig uttalte meg om var om forfatteren og historikeren Irving. Det saken gjaldt var hvorvidt boka om Goebbels bør komme ut eller ikke. Mange mente at det burde den ikke, fordi Irving sier så mye støtende på sine pressekonferanser. Jeg har vurdert boka, og gjort et valg som historiker. Dahl mener at det moralske aspektet spiller en stor rolle i debatten mot ham, mens han som historiker studerer enhver kilde helt uavhengig av moral for å se hva slags verdi den har.

Dobbeltrulle

- Jeg er jo kommet på kollisjonskurs med meg selv her, med mine to roller som historiker og journalist. Det er vel riktig å si at jeg har høstet en stiv kuling av den grunn. Det er litt komisk å tenke på at historiker Odd-Bjørn Fure voldsomt anklager andre kolleger for at de ikke engasjerer seg og skriver mer i avisene. Da kan jeg si at mitt tilfelle i grunnen er en god advarsel mot å gjøre det. Historikere som ønsker å bringe historiefaglige ting ut i offentligheten begår en stor risiko.

- Angrer du på det du skrev?

- Nei, det gjør jeg virkelig ikke. For jeg vil gjerne fylle de to rollene som historiker og journalist, og jeg tror akkurat som Fure at det er ting jeg skulle ha skrevet på en litt annen måte, det skjer jo stadig vekk, og det er en del av å være journalist og skrive for døgn. Jeg vil advare mine historikerkolleger mot å gjøre som Fure sier og gå ut i pressen i flokk og følge, for da havner de i vanskeligheter.

- Har dette bråket skadet deg faglig?

- Det vil tiden vise. Det blåser veldig akkurat nå, så vi får se.

- Det har blåst rundt deg tidligere, blant annet blir du beskyldt for å ha en for positiv holdning til Quisling i dine bøker om ham. Er dette det verste du har opplevd?

- Jeg har aldri opplevd tidligere at mine kolleger på rekke og rad står fram og tar avstand fra meg. Det er klart at sånt gjør inntrykk, sier Hans Fredrik Dahl.

Dårlig kritikk sitter lenge i...

Av Britt Sofie Hestvik, NTB

Gordon Hølmehakk, sa han ble kvalm av å lese boka. De kritiserte både ut fra litterære kriterier og på grunn av sjangeren midt mellom biografi og roman.

De store norske forlagene ville ikke utgi boka, men Willumsen er nå glad for at Stenersens Forlag vil sørge for at den likevel blir oversatt til norsk.

Trofast

Fornyeren av den naturalistiske roman. Journalisten og

- Det finnes ingen sannhet om et menneske, sier forfatteren.

Likhetstrekk

Hun startet med å skrive en biografi, men kom til at romanen er den måten hun kan og vil uttrykke seg på. Da ble det slik.

Vanskelig kjærlighet er et viktig tema også i denne

romanen. Det er mer spennende å skrive om enn den lykkelige, og temaet betyr mye for henne selv, sier hun. Som Bang har også Willumsen brukt barndommen sin mye i forfatterskapet.

Det er et likhetstrekk, sier hun. Som hovedpersonen sin drømte også hun om å bli skuespiller som ung - hadde hun bare vært litt mindre sjeneret...

